

जिल्हा शिक्षण अने ताळीम भवन, आणंद
जिल्हा शिक्षण समिति, आणंद
द्वितीय सत्रांत कसोटी - २०१८

तारीख : १३-०४-२०१८	विषय : संस्कृत	गुण : ८०
वार : शनिवार	धोरण : ८	समय : ७-१५ थी १०-१५

प्रश्न 1 (अ) नीचे आपेला वाक्योनुं सुंदर अक्षरे लेखन करे. (5)

1. कुत्रचित् गोलक्षेपकस्पर्धा चलति ।	4. ज्ञातव्यं तस्य रहस्यम् ।
2. भूमौ तिष्ठति सारथिः ।	5. गीतं गायं गायम् ।
3. तक्रं शक्रस्य दुर्लभम् ।	

(ब) जोडकां जोडो. (5)

अ	ब
1. गान्धीनगरम् 3	1. जी.सी.ई.आर.टी.
2. इन्द्रोडा पक्षिउद्यानम् 5	2. गुर्जरप्रदेशस्य मुख्यः कार्यालयः
3. शिक्षणक्षेत्रे परिवर्तनार्थं सततं प्रवृत्ता अस्ति ।	3. गुर्जराज्यस्य राजधानी
4. सचिवालयः 2	4. अस्माकं राष्ट्रपितुः स्मृतिः
5. महात्मा मन्दिरम् 4	5. विविध कुलानां सर्पाः

प्रश्न 2 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी प्रश्नोना जवाब लभो. (5)

- कम्बलाः कस्य कृते सन्ति ?
(A) चाणक्यस्य (B) दरिद्रजनानाम् (C) चौराणाम् (D) चन्द्रगुप्तस्य
- मन्दं चलति समीरः । रेखांकित शब्दोना समानार्थी लभो.
(A) पवनः (B) जलम् (C) भ्रमरः (D) बालः
- विद्यानसभायाः अधिवेशनानि कुत्र भवन्ति ?
(A) महात्मामन्दिरे (B) अक्षरधाम मन्दिरे (C) सचिवालये (D) विद्याभवने
- पुनः + अपि = ... । (सन्धि कुरु)
(A) पुनरपि (B) पुनारपि (C) पुनोपि (D) पुनापि
- मात्रावाला कः आसीत् ?
(A) वैद्यः (B) शिक्षकः (C) नृपः (D) कृषिवलः

(ब) आपेव प्रडेविकाना आधारे संस्कृतमां प्रश्नोना जवाब लभो. (10)

एकचक्षुर्न काकोऽयं बिलमिच्छन्न पन्नगः ।
क्षीयते वर्धते चैव न समुद्रो न चन्द्रमाः ॥
चतुर्मुखो न च ब्रह्मा वृषारूढो न शङ्करः ।
निर्जीवी च निराहारी अजस्रं धान्यभक्षणम् ॥
अपदो दूरगामी च साक्षरो न च पण्डितः ।
अमुखः स्फुटवक्ता च यो जानाति स पण्डितः ॥

- एकचक्षुः कः अस्ति ? एकचक्षुः अस्ति ।
- चतुर्मुखः कः अस्ति ? चतुर्मुखः अस्ति ।
- अपदः शब्दस्य अर्थः कः ? अपदः अस्ति ।
- शङ्करः कुत्र आरूढः ? पृषारूढः अस्ति ।
- ह्वं किं भक्षणं करोति ? धान्यभक्षणं करोति ।

संस्कृत - धोरण-8 - पेज-1

प्रश्न 3 (अ) उदाहरण मुल्य अन्व वाक्यो बनावो.

(5)

उदाहरण : अहं प्रविशामि । वयं प्रविशामः ।

1. अहं चलामि । _____ । वयं चलामिः ।
2. अहं खादामि । _____ । वयं खादामिः ।
3. अहं खेलामि । _____ । वयं खेलामः ।
4. अहं गच्छामि । _____ । वयं गच्छामः ।
5. अहं पश्यामि । _____ । वयं पश्यामः ।

(ब) नीचे आपेला शब्द नूथोमांथी अलग पडता शब्द उपर ○ नी निशानी करो.

(4)

1. श्रान्ता, क्लान्ता, स्निग्धा, निद्राति ।
2. विडालः, वायसः, शृगालः, कुक्कुरः ।
3. गच्छति, विकसति, उल्लासः, विलसति ।
4. गजः, अश्वः, वृक्षः, वृषभः ।

(क) नीचे आपेला शब्दनी उपयोग करीने संस्कृत वाक्य बनावो..

(6)

1. प्रसन्नः अहं प्रसन्नः
2. क्रीडा वयं क्रीडामः
3. प्रारम्भः प्रारम्भः प्रथेति ।
4. कृते
5. बालः
6. आचार्यः

प्रश्न 4 (अ) आपेला गुजराती शब्दोनी संस्कृतमां अनुवाद करो.

(10)

1. क्रोमण अक्षुण्ण 2. लुखुंखल 3. नडि लास्त्रि 4. मरुधर अक्षकड 5. वीडी मुहिली
6. पुत्र पुत्र 7. बणद वृक्ष 8. दर 9. आणस लब्धि 10. लमरो अक्षुण्ण ?

(ब) आपेला गुजराती वाक्योनी संस्कृतमां अनुवाद करो.

(10)

1. आणको प्रसन्न छे. वाणकः प्रसन्नाः सन्ति ।
2. गांधीजी आपणा राष्ट्रपिता छे. गांधीजी राष्ट्रपिताः अस्वितुं राष्ट्रपिता अस्मि ।
3. गाममां भोटुं मंदिर छे. गाममां विशालं मंदिर अस्ति ।
4. वृक्ष पर पंभीओ क्लरव करे छे. पृथ्वे स्वर्गकुलरावः ।
5. मारुं मंगल करो. मारुं कुर्वन्तु मे अङ्गमा ।

प्रश्न 5 (अ) नीचे आपेला वाक्योने वार्ताना घटनाक्रम प्रमाणे करीथी लपो.

(10)

1. नद्याः तटे कृषिवाटिका आसीत् ।
2. सिंहः मकरस्य वधम् अकरोत् ।
3. स्मशानतः एव सः वनम् अगच्छत् ।
4. मकरः सिंहभार्यायाः वधम् अकरोत् ।
5. सिंहः स्वस्थः अभवत् तथा च तस्य मित्रम् अभवत् ।

(ब) श्लोकपूर्ति करो.

1. पुस्तकेषु हि विद्या परस्वेयु यद् धनम् । कार्यकारणं सुखस्यै नसा विद्या न तद् धनम् ।
2. वृक्षः फलान्वितः भाति ..... धन्योऽस्ति भूतले ॥
वृक्षः फलान्वितः भाति वृक्षः धनवत् कृषिः
वृक्षेण वायव्यं वापुः भूतं वृक्षाव वृषवः ।
वृक्षाव यत्नं पश्यामि वृक्षस्य प्रसवे यत्नं
वृक्षे स्वर्गाः निष्पन्नानि वृक्षे धन्योऽस्ति कृषिः ॥